

LUMEN FIDEI

Encycliek
van
paus Franciscus

uitgeverij
Betsaida
's-Hertogenbosch 2013

Paus Franciscus

LUMEN FIDEI

encycliek over het geloof

*Aan de bisschoppen,
priesters en diakens,
aan de godgewijde personen
en aan alle christengelovige leken*

I. Het licht van het geloof: met dit beeld heeft de traditie van de Kerk het grote geschenk aangeduid, dat Jezus ons gebracht heeft. In het Johannesevangelie zegt Hij over zichzelf: 'Als een licht ben Ik in de wereld gekomen, opdat al wie in Mij gelooft, niet in de duisternis blijft.' (Joh 12,46). De heilige Paulus gebruikt gelijksoortige woorden: 'Dezelfde God die ge-

zegd heeft: “Licht moet schijnen uit het duister’, is als een licht in onze harten opgegaan’ (2 Kor 4,6). In de heidense wereld, die begerig was naar het licht, ontstond de verering van de zonnegod *Sol invictus* [de onoverwinnelijke zon], die bij het opgaan van de zon werd aangeroepen. Men begreep echter zeer goed dat de zon, ook al werd ze elke dag opnieuw geboren, niet in staat was haar licht over het hele menselijk bestaan te laten stralen. De zon verlicht immers niet de hele werkelijkheid; haar stralen dringen niet door tot in de schaduw van de dood, waar het menselijk oog gesloten blijft voor haar licht. ‘Niemand is ooit bereid gevonden, zijn leven te geven voor zijn geloof in de zon’, zo merkte de heilige martelaar Justinus op¹. In het besef dat het geloof hun een weidse horizon opende, noemden de christenen Jezus de ware Zon ‘wiens stralen leven schenken’.² Wanneer Martha weent over de dood van haar broer Lazarus, zegt Jezus tot haar: ‘Zei Ik u niet, dat gij Gods heerlijkheid zult zien als gij gelooft?’ (Joh 11,40). Wie gelooft, ziet; hij ziet

1 Justinus Martyr, *Dialogus cum Tryphone Iudaeo* 121, 2, in: *Patrologia Graeca* 6, 758.

2 Clemens van Alexandrië, *Protrepticus* IX, in: *PG* 8, 195.

met een licht dat heel zijn levensweg verlicht, omdat het zijn oorsprong vindt in de verrezen Christus, de Morgenster die nooit ondergaat.

Een bedrieglijk licht?

2. Toch kunnen we, als we over dit licht van het geloof spreken, meteen de tegenwerpingen van veel tijdgenoten horen. Met de opkomst van de moderne tijd kwam de overtuiging dat een dergelijk licht voldoende was geweest in de oude samenlevingen; het zou echter nutteloos zijn voor de nieuwe tijden, waarin de mens volwassen geworden was en, trots op de kracht van zijn verstand, de toekomst op een nieuwe manier wilde onderzoeken. Tegen deze achtergrond verscheen het geloof als een bedrieglijk licht, dat de mens ervan weerhield om zich stoutmoedig te begeven op het gebied van de kennis. De jonge Nietzsche moedigde zijn zus Elisabeth aan om 'met de onzekerheid van iemand die zelfstandig de weg moet bannen', 'nieuwe wegen' te durven bewandelen. En hij voegde eraan toe: 'Hier scheiden zich nu de wegen van de mensheid. Wil je zielenrust en geluk nastreven, volg dan het pad van het